

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Idy Hanzelovej a členiek senátu JUDr. Júlie Horskej a JUDr. Marianny Reiffovej, v právnej veci navrhovateľa **L.**, nar. X., bytom H. H. č. X., zastúpeného J., advokátom Advokátskej kancelárie so sídlom v B., D. ul. č. X, proti odporkyni **Sociálnej poisťovni v Bratislave**, Ul. 29. augusta č. 8, o starobný dôchodok, na odvolanie odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 16. septembra 2010, č. k. 26Sd/267/2009-36, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 16. septembra 2010, č. k. 26Sd/267/2009-36, **p o t v r d z u j e**.

Odporkyňa je povinná zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania vo výške 62,70 € k rukám právneho zástupcu J. na jeho účet vedený vo VÚB a. s. pobočka B. číslo X., do troch dní.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom zo 16. septembra 2010, č. k. 26Sd/267/2009-36, podľa § 250j ods. 2 písm. a) a b) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) zrušil rozhodnutie z 29. októbra 2009 číslo X.X.X. v znení rozhodnutia zo 16. apríla 2010 totožného čísla, ktorým odporkyňa zamietla žiadosť navrhovateľa o starobný dôchodok ku dňu 5. septembra 2009, kedy dovŕšil vek 55 rokov s odôvodnením, že nespĺňa podmienky uvedené v

§ 65 a § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) a § 21 a § 174 zákona č. 100/1988 Zb., o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“), pretože v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení získal iba 4 791 dní, t.j. 13 rokov a 46 dní, čím mu podľa uvedených podmienok nárok na starobný dôchodok ku dňu 5. septembra 2009 nevznikol. Odporkyňa zaviazal k povinnosti nahradiť navrhovateľovi trovy konania vo výške 344,06 € k rukám jeho právneho zástupcu J. na jeho účet vedený vo VÚB a.s. pobočka B. číslo X., do 3 dní.

V odôvodnení rozsudku krajský súd uviedol, že odporkyňa zamestnanie navrhovateľa v R., závod H. – H., počas ktorého vykonával prácu baníka v hlbinej rudnej bani v období od 5. apríla 1982 do 31. júla 1991, t.j. 9 rokov a 44 dní, považovala za zamestnanie porovnateľné s prácou baníka v uránových baniach a z toho dôvodu túto dobu započítala navrhovateľovi pre účely vzniku nároku na jeho starobný dôchodok vo veku 55 rokov. Výkon baníckej práce v podzemí na úseku Bane R. v období od 3. apríla 1978 do 3. apríla 1982, ktorá patrí do pracovísk H. – H. nepovažovala za výkon práce porovnateľný z hľadiska rizika ionizujúceho žiarenia s prácou v uránovej bani napriek tomu, že z potvrdenia akciovej spoločnosti S. a.s. vyplynulo, že na tomto pracovisku odpracoval v riziku ionizujúceho žiarenia 858 smien. K uvedenému záveru dospela i napriek tomu, že Baňa R. patrí do pracovísk H. – H. a preto sa i na ňu vzťahuje citované odborné vyjadrenie Úradu verejného zdravotníctva z 11. februára 2010. Uvedené bolo dôvodom pre zrušenie napadnutého rozhodnutia v znení jeho zmeny podľa ustanovenia § 250j ods. 2 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku.

Ďalším dôvodom pre jeho zrušenie bol právny záver odporkyne, že navrhovateľovi nevznikol nárok na starobný dôchodok s ohľadom na ustanovenie § 174 ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení, pretože jeho zamestnanie zaradené do I. pracovnej kategórie netrvalo k 31. decembru 1999. Uvedené ustanovenie je rozširujúcim ustanovením základnej právnej úpravy vyplývajúcej z ustanovenia § 21 zákona o sociálnom zabezpečení a pokiaľ boli v prípade navrhovateľa naplnené skutkové predpoklady na aplikáciu základného ustanovenia, nebol dôvod aplikovať ustanovenie § 174 zákona o sociálnom zabezpečení. Rovnako za nenáležitú považoval argumentáciu odporkyne v neprospech navrhovateľa nariadením vlády č. 557/1990 Zb. s ohľadom na predmet úpravy uvedený v § 1 tohto nariadenia z ktorého vyplýva, že sa dotýka občanov, ktorí dosiahli vek 50 rokov do 31. decembra 2000, čo u navrhovateľa naplnené nebolo.

Proti tomuto rozsudku podala odvolanie odporkyňa a žiadala napadnutý rozsudok krajského súdu zmeniť a jej rozhodnutia z 29. októbra 2009 a 16. apríla 2010 číslo X. X. ako vecne správne potvrdiť s tým, že nie je povinná nahradiť navrhovateľovi trovy konania. Zotrvala na stanovisku, že navrhovateľ v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení nezískal najmenej 15 rokov zamestnania, ale len 4 791 dní, čo je 13 rokov a 46 dní a preto mu nárok ku dňu 5. septembra 2009, kedy dosiahol vek 55 rokov na starobný dôchodok nevznikol. Tento nárok mu nevznikol ani odpracovaním 10 rokov zamestnania v uránovej bani, pretože v R., závod H. – H., ktorú baňu možno považovať za baňu postavenú na roveň uránovej bani bol zamestnaný od 5. apríla 1982 do 31. júla 1991, t.j. 3 329 dní, čo je iba 9 rokov a 44 dní. Súčasne nespĺňa ani podmienku vzniku nároku na starobný dôchodok podľa ustanovenia § 174 ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení, nakoľko zamestnanie zaradené do I pracovnej kategórie netrvalo k 31.12.1991. Podľa súčasného právneho stavu nárok na starobný dôchodok mu vznikne dovŕšením 62 rokov veku, t. j. 5. septembra 2016. V dobe od 3.4.1978 do 3.4.1982 bol zamestnaný v I. AA pracovnej kategórii ako robotník u zamestnávateľa B. P., ktoré zamestnanie nie je vykonávané v ionizujúcom žiarení radónu a z toho dôvodu nie je postavené na roveň uránovej bani. Ďalej poukázala na to, že podľa výpisov z obchodného registra a.s. S. nie je právnym nástupcom zamestnávateľa navrhovateľa R. B., závod H. – H. Podľa pracovnej zmluvy na obdobie od 3. apríla 1981 do 3. apríla 1982 je miesto výkonu práce navrhovateľa v pracovnom pomere u n. p. B. P., závod 300 us. R. „dľa potreby závodu“ v súvislosti so stavebnou činnosťou. Z uvedeného vyplýva, že pracoviská n.p. B. P., nie sú totožné, s pracoviskami R. B., závod H. – H. a preto nie je automaticky možné považovať zamestnanie vykonávané na pracoviskách n. p. B. P., za pracoviská v ionizujúcom prostredí.

Navrhovateľ v písomnom vyjadrení na odvolanie odporkyne navrhol rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 250s v spojení s § 246c OSP preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, odvolanie prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250l ods. 2 v spojení s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok je potrebné potvrdiť.

Podľa § 21 ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení občan má nárok na starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň

- a) 55 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 15 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a) alebo najmenej 10 rokov v takom zamestnaní v uránových baniach.

Podľa § 14 ods. 2 písm. a/ uvedeného zákona do I. pracovnej kategórie sú zaradené zamestnania, v ktorých sa vykonávajú sústavne a v priebehu kalendárneho mesiaca prevažne rizikové práce, pri ktorých dochádza k častým a trvalým poruchám zdravia pracujúcich pôsobením škodlivých fyzikálnych a chemických vplyvov, a to zamestnania v baníctve so stálym pracoviskom pod zemou v hlbinných baniach.

Podľa § 274 ods. 1 zákona o sociálnom poistení nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie sa priznávajú do 31. decembra 2023.

Úlohou krajského súdu bolo postupom podľa ustanovení tretej hlavy piatej časti OSP preskúmať zákonnosť rozhodnutia odporkyne z 29. októbra 2008 v znení rozhodnutia zo 16. apríla 2010 obidve pod číslom X.X.X., ktorými podľa § 65 a § 274 ods. 1 zákona o sociálnom poistení v znení zákona č. 555/2007 Z.z. a § 21 a § 174 zákona o sociálnom zabezpečení bola žiadosť navrhovateľa o starobný dôchodok od 5. septembra 2009, t.j. od dovŕšenia svojho veku 55 rokov, zamietnutá.

V priebehu celého konania navrhovateľ namietal, že odporkyňa § 21 ods. 1 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení nesprávne použila. Zdôrazňoval, že bol zamestnaný najmenej 25 rokov, dosiahol vek 55 rokov a pracoval najmenej 10 rokov v baníctve so stálym pracoviskom pod zemou v podmienkach ionizujúceho žiarenia, ktoré je rovnaké ako v uránovej bani.

Názor odporkyne, že nedovŕšil dôchodkový vek dosiahnutím 55 rokov, t.j. 5. septembra 2009, pretože nebol zamestnaný najmenej 15 rokov v baníctve so stálym pracoviskom pod zemou v hlbinných baniach alebo najmenej 10 rokov v takomto zamestnaní v uránových baniach, označoval navrhovateľ za nesprávny.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti musel odvolací súd riešiť otázku, kedy, v akom veku navrhovateľ splnil podmienku vzniku nároku na starobný dôchodok. Pre posúdenie nároku

navrhovateľa treba považovať za rozhodujúce zistenie, či vykonával zamestnanie zodpovedajúce práci v uránovej bani, resp. či vykonával zamestnanie postavené na roveň uránovej bani, v ktorom prípade by bolo potrebné vychádzať z toho, že podmienky nároku na starobný dôchodok dovŕšil dosiahnutím veku 55 rokov.

Odvolací súd konštatuje, že súd prvého stupňa v danej veci správne zistil skutkový stav a na správne dôvody odôvodnenia jeho rozsudku odvolací súd poukazuje. Predovšetkým je treba uviesť, že medzi účastníkmi nie je sporné, že zamestnanie navrhovateľa v R., závod H. – H., kde navrhovateľ pracoval v období od 5. apríla 1982 do 31. júla 1991, počas ktorého zamestnania vykonával prácu baníka v hlbinej bani, odporkyňa považovala za zamestnanie porovnateľné s prácou baníka v uránových baniach, z ktorého dôvodu započítala navrhovateľovi uvedenú dobu v trvaní 9 rokov a 44 dní pre účely vzniku nároku na jeho starobný dôchodok vo veku 55 rokov. Odporkyňa nepovažovala pre priznanie uplatneného nároku navrhovateľa jeho výkon baníckej práce v riziku ionizujúceho žiarenia v podzemí na úseku Bane R. v období od 3. apríla 1978 do 3. apríla 1982, ktorá patrí do pracovísk H. – H., za výkon práce porovnateľný z hľadiska rizika ionizujúceho žiarenia s prácou v uránovej bani napriek tomu, že z potvrdenia zo dňa 8. júna 2010 akciovej spoločnosti S. a.s. K. X B. vyplýva, že navrhovateľ v tejto organizácii pracoval v uvedenej dobe. Nastúpil do zamestnania ako baník na úsek R., ktorý patrí do pracovísk H. – H.. V riziku ionizujúceho žiarenia v podzemí hlbinej bane odpracoval 858 zmien, čím by splnil podmienku odpracovaných viac ako 10 rokov zamestnania v takomto prostredí.

Pre úplnosť odvolací súd uvádza, že tvrdenie odporkyne v odvolaní, že a.s. S. nie je právnym nástupcom zamestnávateľa navrhovateľa R., závod H. – H. zodpovedá skutočnosti, pretože je právnym nástupcom B., š.p., čo bola samostatná právnická osoba. Išlo o špecializovanú stavebnú organizáciu vykonávajúcu stavebné práce v podzemí, predovšetkým v podzemí hlbinných baní. Pracovníci tohto zamestnávateľa pracovali v rovnakom prostredí, v tej istej bani ako pracovníci R. š. p. Jediný rozdiel medzi nimi bol v tom, že pracovníci banských stavieb baňu stavali, razili banské dielo, v ktorom následne pracovníci rudných baní ťažili rudu. Navrhovateľ pracoval v tom istom prostredí, za tých istých zdraviu škodlivých podmienok na základe pracovnej zmluvy z 26. marca 1981 v období rokov 1978 -1982 na základe ktorej mal miesto výkonu práce B., n.p. závod 300 ús. R., ktorá patrí do pracovísk H. H., čo potvrdila listom z 8. júna 2010 (č. 1. 26 súdn. spisu) S. a.s. K. X, B., právny nástupca bývalého zamestnávateľa navrhovateľa B., n. p., ako aj na

základe ďalšej pracovnej zmluvy zo 7. apríla 1982, kedy bol prijatý ako lámač - strelmajster od 5. apríla 1982 pre R., n.p. B., závod H. – H., úsek R. baňa, ako vysvetlil na pojednávaní pred krajským súdom navrhovateľ, resp. jeho právny zástupca, že najskôr pracoval v bani na jednej strane kopca a potom pracoval pri hĺbení bane z druhej strany kopca.

Vzhľadom na skutočnosť, že odporkyňa pred vydaním preskúmaných rozhodnutí uvedené nejasnosti neodstránila a na ich odstránenie nevykonala potrebné dokazovanie, boli splnené podmienky pre zrušenie preskúmaných rozhodnutí odporkyne prvostupňovým súdom a ich vrátenie odporkyni na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Za tohto stavu vo veci odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu považoval za vecne správny a podľa § 219 OSP ho potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 224 ods. 1 OSP a § 250l ods. 2, § 250k ods. 1 OSP tak, že úspešnému navrhovateľovi priznal uplatnenú a vyčíslenú náhradu trov konania za 1 úkon – podanie vyjadrenia k odvolaniu 55,49 € + 7,21 € režijný paušál, spolu v sume 62,70 €.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 25. augusta 2011

JUDr. Ida Hanzelová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :
Mária Kráľová